

Nr 147.

Av herrar **Hagberg** i Luleå och **Brädefors**, om pension åt förre ban- och byggnadsarbetaren *J. Norlin*.

I augusti månad 1935 avlät f. d. ban- och byggnadsarbetaren vid statens järnvägar i Nattavaara, Johannes Norlin, följande skrivelse:

»Till Konungen.

Undertecknad, vilken sedan år 1891 varit anställd vid statens järnvägar och dess banbyggnader såsom ban- och byggnadsarbetare, med en samlad arbetstid av 25 år 250 dagar ompännande en tidföljd av 44 år, ingav i skrivelse till Kungl. Järnvägsstyrelsen den 20 mars 1935 genom distriktschefen vid V distriktet framställning om, att erhålla pension från statens järnvägar. Framställningen blev emellertid av Kungl. Järnvägsstyrelsen avslagen, som jag förmodar, på grund av någon formell lucka i de bestämmelser som förefinnes eller på grund av någon lucka i den för mig angivna anställningstiden.

Inför Eders Kungl. Maj:t ber jag i underdånighet få framhålla, att detta Kungl. Järnvägsstyrelsens avslag kom för mig fullständigt överraskande. Det har för mig framstått såsom något alldeles givet, att staten skulle skydda sina gamla utslitna trotjänare, i all synnerhet sådana, som varit med om att bygga järnvägarna i landets obygder. Var och en, som varit med om detta, fått frysa, svälta och på alla sätt fara illa under de svåra förhållanden som rådde vid banbyggnaderna i övre Norrland för omkring 40 år sedan och därefter, vet mycket väl, att staten ställde stora krav på uthållighet och kraft hos dem, som hade att utföra detta arbete. Framstående män, bl. a. generaldirektör Granholm, som själv haft ledning av sådant arbete om hand och under vars befäl jag för övrigt en gång i tiden stått, har uttalat sanna ord om det slit och släp som var banbyggnadsarbetarnas lott.

Det kan förtjäna nämnas, att Kungl. Järnvägsstyrelsen i en skrivelse år 1928 till Kungl. Maj:t rörande viss pensionering av tjänstemän vid statens järnvägsbyggnader uttalar icke endast önskvärdheten att lämna lindring i någon form, utan även anser billigheten kräva att staten på lämpligt sätt träder hjälpsamt emellan i en dylik situation. Denna humana uppfattning är värd allt erkännande och jag går ut ifrån såsom något alldeles givet, att Kungl. Styrelsen även då inkluderar gamla f. d. banbyggnadsarbetare.

Så sent som den 30 juni 1934 har Eders Kungl. Maj:t utfärdat reglemente (Sv. författningssamling nr 443), avseende tjänstepensionering för arbetare i statens tjänst. Säkerligen avsåg Riksdagen, när den fattade sitt beslut i hithörande fråga, att den skulle komplettera den humana uppfattning, som Kungl. Järnvägsstyrelsen i princip lät komma till uttryck år 1928. För många gammal utslitna banarbetare var säkerligen nämnda beslut en källa till glädje, ty nu ansåg man, att de abderitiska förhållanden, som rått för denna grupp av statens gamla trotjänare skulle ha tagit ett slut. Åtminstone gick jag ut ifrån att så var förhållandet för min del och jag hyste den bergsäkra tron, att den dag, då jag fyllde 63 år, då skulle de löften, som alltid förespeglats mig av mitt arbetsfält, då skulle belöningen och skyddet komma

på gamla dagar för allt det jag och min familj fått försaka, frysa och fara illa under årtiondens ambulerande tillvaro.

Vederbörande, Eders Kungl. Maj:t underlydande förvaltningar vid Statens järnvägar, synes emellertid icke ha beaktat den moraliska sidan av statens skyldighet gentemot sina gamla utslitna arbetare, ty på annat sätt kan man icke tolka ett beslut som innebär avslag på min framställning, då det faktiskt föreligger så lång tjänstetid som över 25 år för mitt vidkommande. Så vitt mig är bekant tolkas nämnda Eders Kungl. Maj:t reglemente på så sätt, att, därest vederbörande pensionssökande haft arbete endast någon dag under det år då han uppnår pensionsåldern så skulle han erhålla pension. Detta är givetvis en formsak. Reellt blir givetvis den samlade anställningstiden avgörande och detta är naturligtvis det enda rimliga. Om det inträffat, att vederbörande pensionssökande icke varit inkallad till arbete en eller annan vecka, en eller annan månad, ja, till och med ett eller annat år bland de sista innan han uppnått 63 år, måste detta icke inverka på föreliggande skyldighet för staten att fullgöra sina moraliska skyldigheter, då vederbörande i övrigt fyller måttet av anställningstid. Det vore givetvis orimligt att taga en formalitet som intäkt för ett avslag, då arbetstiden under åren 1934, 1935 kan ha berott på bristande tillgång på arbete eller ett godtyckligt inkallande i arbete från arbetsledares sida, på sjukdom eller andra omständigheter.

Såsom framgår av bilagda sammanställning av min arbetstid vid Statens järnvägar och dess byggnader föreligger det förhållandet att jag fullgjort åtta dagars arbete åt banavdelningen såväl 1934 som 1935 i Nattavaara. Troligen har ersättningen för detta arbete upptagits på något särskilt sätt, som gjort, att jag icke fått tillgodoräkna mig denna tid, varav följt att jag formellt blivit utan pension och nu därför blir nödsakad att vända mig till Eders Kungl. Maj:t för att erhålla rättelse. På något annat sätt kan jag icke förklara förhållandet, att Kungl. Järnvägsstyrelsen avslagit framställningen. Om det sålunda endast skulle bero på denna till sakfrågan underordnade formella omständighet, som jag likväl i realiteten uppfyllt, så synes mig som om ärendet icke skulle behöva annan behandling än att Eders Kungl. Maj:t bemyndigade Kungl. Järnvägsstyrelsen att inräkna nämnda arbete, som fullgjorts under juni månad 1934 och 1935 såsom arbetstid och därmed ävenledes låta pensionen utgå efter den samlade anställningstiden.

Såsom synes av närslutna sammanställning (bil. 1) har jag med de bristfälliga resurser som mig stått till buds sammanfattat min anställningstid med ledning av betyg, bestyrkanden och intyg från arbetsbefäl och arbetskamrater samt andra gamla handlingar, varöver jag förfogat och vilka handlingar i original biläggas uppgiften. Detta har jag gjort till ledning för vederbörande. Det är en ofrånkomlig omständighet, att jag den angivna tiden varit vid Statens järnvägar och dess byggnader och att jag uteslutande för mig och min familjs uppehälle varit hänvisad till de arbetsförtjänster, som jag erhållit från Statens järnvägar. Alla mina bästa år från det jag var ung man och till min inträdande ålderdom har jag ägnat Statens järnvägar. Under de sista åren har jag ävenledes, då brist på arbete eller ringa arbetstillgång, som känt är, förelegat vid Statens järnvägar, erhållit en del arbete vid Domänverket. Denna sistnämnda tid är emellertid relativt kort men bevisar, att allt mitt arbete ägnats åt staten och att det ojämförligaste med avseende på tidslängd givits åt Statens järnvägar. Utan tvivel föreligger alltså det förhållandet, att Statens järnvägar är att betrakta hos den, vilken jag genom min arbetsprestation erlagt en indirekt pensions- och livränte-

premie och att jag sålunda från Statens järnvägar borde få åtnjuta värdet därav i form av skydd på min ålderdom då jag nu uppnått stadgad pensionsålder samt är utsliten och i behov av hjälp och vila.

Det är min övertygelse, att Eders Kungl. Maj:t ägnar all den uppmärksamhet, som är möjlig åt denna min framställning samt tillmötesgår den i den utsträckning som kan betingas med hänsyn till framställningens ömmande och behjärtansvärda karaktär samt de sakskäl som nu föreligga. Det liv, som jag ägnat Statens Järnvägar under slit och släp och i många år synes mig vara ägnat, att stämma Eders Kungl. Maj:t välvillig för ett bifall till min framställning, då det här väl närmast skulle bero på en formalitet, att icke Kungl. Järnvägsstyrelsen kunnat tillmötesgå densamma.

Då jag nu presterat så fullständig utredning och lämnat så fullständiga uppgifter som det med hänsyn till omständigheterna varit mig möjligt får jag sålunda, under hänvisning till vad ovan anförts, hos Eders Kungl. Maj:t i underdånighet hemställa, att till mig av trafikmedel låta utgå pension med belopp, som jag med hänsyn till tjänsteår och ställning såsom arbetare synes vara berättigad att av Statens järnvägar erhålla.»

Såväl av Norlins skrivelse till Konungen som av en specificerad uppgift över Norlins arbetstid vid S. J., bil. I, framgår, att Norlin under en tidsfölgd av 44 år har sammanlagd arbetstid vid S. J. 25 år och 250 dagar.

Kungl. Järnvägsstyrelsen, som yttrat sig i frågan, avstyrker emellertid Norlins framställning bl. a. med den motiveringen, att Norlin ej haft anställning vid S. J. under år 1935 och därför inte kan komma i åtnjutande av pension. Av Norlins arbetstidsförteckning framgår det emellertid, att Norlin även under år 1935 haft arbete vid S. J., varför det synes för oss vara rättvist, att Norlin erhåller pension i enlighet med de grunder, som gälla för viss arbetspersonal i statens tjänst.

Med det ovan anförda hemställa vi,

att riksdagen måtte besluta bevilja f. d. ban- och byggnadsarbetaren vid S. J. Johannes Norlin i Nattavaara pension i enlighet med de grunder, som gäller för viss arbetspersonal i statens tjänst.

Stockholm i januari 1936.

Hilding Hagberg.

J. H. Brändefors.

UPPGIFT

å arbetstid för ban- och byggnadsarbetare Johannes Norlin, Nattavaara.

Vid norra Stambanan:

Brobyggnaderna över Vindelälven Skellefteälv och Patikälven ..	15/9 1891—20/12 1894	3 år 96 dagar
Extra banvakt Tvärålund—Ekträsk	10/2 1895—25/11 1897	2 år 289 dagar
Vid Riksgränsbanans byggnad Sikträsk—Riksgränsen (under Gd. Granholms befäl)	10/8 1898—15/12 1902	4 år 127 dagar
Vid Sandträsk och Gransjö banmästareavdelningar	april—oktober 1904	214 dagar
Kollossning vid Boden, lokstallarna, diverse arbeten	maj—oktober 1903	184 dagar

Vid Haparanda-banan:

Brobyggnad över Kalixälv vid Morjärv	15/6 1905—25/4 1906	315 dagar
Målningsarbeten å stolpar Boden—Brännberg samt Sävast Arbetsbefäl Elving, Åstrand ..	juni—september 1906	121 dagar
Banarbete å Lakaträsk banmästareavdelning	15/5—3/9 1907	127 dagar
Banarbete med säkerhetstjänst samt arbetsförman Avafors—Morjärv	15/4 1908—30/11 1910	2 år 259 dagar
Vid Porjus kraftverksbyggnad..	1/1 1911—15/5 1911	135 dagar
Banvakt å linjen Porjus—Gällivare	19/5 1911—18/10 1913	2 år 152 dagar
Banarbetare vid Gällivare bangård	15/3—15/11 1914	184 dagar
Dragning av ledningar i grund (under bm. Söderströms befäl)	1/4 1915—31/7 1915	122 dagar
Vid banavdelningen i Gällivare..	1/8—31/10 1915	92 dagar
Vid banavdelningen Karungi—Haparanda (arbetsbefäl ingenjör Bodman)	1/11 1915—15/5 1916	196 dagar
Vid banavdelningen i Gällivare	16/5 1916—31/8 1916	108 dagar
Vid sliperstillverkning för Statens järnvägars räkning	1/1 1917—31/12 1919	3 år 0 dagar
Banarbete vid Nattavaara	26/6 1926—10/7 1933	2 år 68 dagar
Körning av lera och makadam på vägen till godsmagasinet vid Nattavaara station	maj och juni 1934	8 dagar
D:o, d:o	» » » 1935	8 dagar

Summa arbetstid vid Statens järnvägar 25 år 250 dagar

Avskrift.

Kungl. Järnvägsstyrelsen.

Till Konungen.

Genom remiss den 28 augusti 1935 har Kungl. Maj:t anbefallt järnvägsstyrelsen att avgiva utlåtande över en av ban- och byggnadsarbetaren Johannes Norlin gjord framställning om pension.

Till åttlydnad härav får styrelsen, med återställande av remissakten, anföra följande.

Sökanden, som enligt bifogade meddelande från vederbörande baningenjör icke innehaft anställning vid statens järnvägar under år 1935, kan ej ifrågakomma till erhållande av pension vare sig enligt tjänstepensionsreglementet för arbetare eller Kungl. kungörelsen den 7 december 1934 med föreskrifter angående pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst, enär berörda författningar icke äro tillämpliga å arbetare, som före den 1 januari 1935 avgått från sin senaste anställning i statens tjänst.

I fråga om sökandens anställningstid vid statens järnvägar och statens järnvägsbyggnader hava i härstädes förvarade handlingar icke kunnat återfinnas andra uppgifter, än att sökanden under tiden 9/5 1910—18/10 1913 innehaft anställning såsom banvakt vid statsbanan Gällivare—Porjus. I betraktande härav och då intyg av sökandens forna arbetskamrater eller andra personer utan någon som helst officiell ställning enligt styrelsens mening icke kunna tillmätas vitsord, har styrelsen funnit den av sökanden åberopade anställningstiden vederbörligen styrkt endast vad beträffar tidsperioderna 10/2 1894—25/11 1897, 26/6 1909—18/10 1913, 1/8 1915—31/8 1916, 1/10 1917—31/3 1919 samt 2 år 68 dagar under tiden 26/6 1926—18/6 1933, eller sammanlagt omkring 12 år. Även om de i berörda intyg angivna anställningstiderna, utgörande ej fullt 11 år, medräknas, uppgår emellertid den sammanlagda tjänstetiden icke till den minimitid, 25 år, som fordras för erhållande av pension enligt Kungl. kungörelsen den 8 november 1918 angående pensionering av förmän och arbetare vid statens järnvägsbyggnader.

På grund av vad sålunda anförts får styrelsen hemställa, att förevarande framställning icke måtte föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Stockholm den 3 oktober 1935.

Underdånigst:
 AXEL GRANHOLM.

Gunnar Ruist.

